

Poszkodowani w zмовach cenowych mogą ubiegać się o odszkodowania

Agnieszka Zinek, radca prawny w kancelarii Leśnodorski Ślusarek i Wspólnicy

27 czerwca 2017r. weszła w życie ustawa o roszczeniach o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie prawa konkurencji. Ustawa przyznaje każdemu podmiotowi prawo do dochodzenia naprawienia szkody w wyniku naruszenia regulacji antymonopolowych od sprawcy naruszenia, niezależnie od tego, czy organ ochrony konkurencji stwierdził wcześniej naruszenie prawa. Sprawca jest zobowiązany do naprawienia szkody wyrządzonej komukolwiek przez naruszenie prawa konkurencji. Ponosi on odpowiedzialność za szkody wyrządzone nie tylko wobec osób bezpośrednio dotkniętych skutkami naruszenia, ale również wobec pośrednio poszkodowanych.

W rozumieniu ustawy naruszenie prawa konkurencji polega na zawarciu porozumienia ograniczającego konkurencję, którego celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym oraz na nadużywaniu pozycji dominującej.

Za naruszenie prawa antymonopolowego sprawca ponosi odpowiedzialność na zasadzie winy, przy czym jednocześnie przewidziano wzruszalne domniemanie, że sprawca ponosi winę za naruszenie norm antymonopolowych. Dodatkowo w ustawie zostało wprowadzone domniemanie wyrządzenia szkody poprzez naruszenie prawa konkurencji oraz domniemanie przerzucenia nadmiernego obciążenia na nabywcę pośredniego.

Ustawa przewiduje również mechanizmy ułatwiające ustalenie wysokości poniesionej szkody. Sąd będzie mógł posiłkować się wytycznymi Komisji Europejskich m.in. w sprawie ustalania wysokości szkody w dochodzeniu roszczeń odszkodowawczych z tytułu naruszenia art. 101 lub art. 102 TFUE, jak również będzie miał możliwość zwrócenia się do Prezesa UOKiK lub organu ochrony konkurencji innego państwa członkowskiego UE o udzielenie pomocy przy ustalaniu wysokości szkody, jeżeli pozwala na to zebrany przez organ materiał dowodowy i posiadane informacje.

Poza licznymi domniemaniami prawnymi, ustawa upraszcza dochodzenie roszczeń poprzez wprowadzenie nowego instrumentu w postaci wniosku o wyjawienie środka dowodowego, aby zobowiązać drugą stronę postępowania lub też osobę trzecią do wydania środka dowodowego znajdującego się w jej posiadaniu. Środek dowodowy musi służyć stwierdzeniu faktu istotnego dla rozstrzygnięcia, a roszczenie musi być uprawdopodobnione. Sąd ma także możliwość zwrócenia się do organu ochrony konkurencji o wyjawienie posiadanego środka dowodowego, jeżeli jego uzyskanie od strony przeciwnej lub osoby trzeciej jest niemożliwe lub nadmiernie utrudnione.

Okres przedawnienia roszczeń dochodzonych na podstawie przedmiotowej ustawy wynosi 5 lat od chwili zaprzestania naruszeń norm prawa konkurencji. Podkreślić należy, że przepisy ustawy stosuje się do naruszeń prawa konkurencji, które miały miejsce po dniu wejścia w życie ustawy. Natomiast przepisy proceduralne mają zastosowanie do postępowań wszczętych po wejściu w życie, nawet jeśli dotyczą wcześniejszych naruszeń prawa antymonopolowego.

Przepisy przedmiotowej ustawy powinny ułatwić dochodzenie roszczeń związanych z praktykami antykonkurencyjnymi, które do dnia wejścia w życie ustawy mogły być dochodzone jedynie na zasadach ogólnych określonych w przepisach Kodeksu cywilnego (co było stosunkowo trudne ze względów dowodowych). Wprowadzone normy powinny wpłynąć pozytywnie na przestrzeganie prawa konkurencji oraz skuteczność egzekwowania roszczeń odszkodowawczych przez poszkodowanych w wyniku antykonkurencyjnych działań sprawców.

* W kolejnym wydaniu newslettera ukaże się kolejny artykuł opisujący jeszcze obszerniej nową ustawę o roszczeniach o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie prawa konkurencji autorstwa Edyty Niemyskiej (radcy prawnego w Leśnodorski Ślusarek i Wspólnicy i redaktor naczelnej PPBloga oraz Agnieszki Zinek).